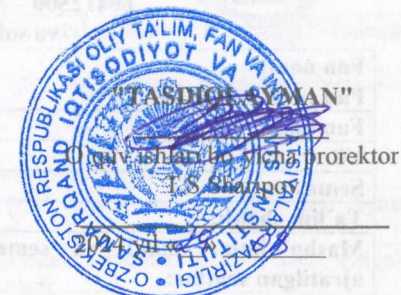

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI**

**MOLIYA
FANI BO'YICHA
SILLABUS**

(Kunduzgi va kechki ta'lim shakli uchun)

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi: 60412500 – Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Servis fakulteti
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
uchun
60412500 – Marketing (tarmoqlar
va sohalar bo'yicha)

Fan nomi:	Moliya
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	FINAN06
Yil:	3
Semestr:	5
Ta'lim shakli:	Kunduzgi va kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrda ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Moliya” fanini o'qitishning maqsadi – talabalarga moliya, moliyaviy siyosat, moliyaviy munosabatlar, pul oqimlari harakati, moliyaviy boshqaruv, moliyaviy yangiliklar, moliyaviy rejalashtirish, moliyaviy hisobotlar, davlat va nodavlat moliyaviy muassasalarning moliyaviy faoliyati, moliyaviy risklar, moliyaviy nazoratni tashkil etsih asoslari, sug'urta va boshqa shu kabi moliyaviy tushunchalar haqida o'rgatish va ularni amaliyotda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Ekonometrika (MTE1114)
2	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM6)
3	Mikroiqtisodiyot (MICROE6)
4	Makroiqtisodiyot (MACM26)
5	Statistika (STATIS26)

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar jihatidan:	
TN1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari, moliyaviy munosabatlar haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;

TN2	Davlat qurilishidan kelib chiqib, moliya tizimining mazmuni va uning tarkibiy tuzilishi farqlanishini bilishlari lozim;
TN3	Moliyaviy nazorat va moliyaviy boshqaruv munosabatlarining o'zaro bog'liqligini hamda ularni amalga oshiruvchi sub'ektlar faoliyatidagi o'zgarishlarni bilishi kerak;
TN4	Moliya bozorining mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati haqidagi bilimlarga ega bo'lishi kerak;
TN5	Moliyaviy vositachilar tarkibi, ular faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari haqidagi bilimlarga ega bo'lishi kerak.
	Ko'nikma jihatidan:
TN6	Moliyaviy risklarni pasaytirish usullaridan foydalana oladi;
TN7	Pulning davriy qiymati konsepsiyasi asosida pulning kelajakdagi qiymatiga omillarning ta'sirini aniqlay oladi;
TN8	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatida harajatlarni aniqlay oladi, u orqali sof foyda va rentabellikka baho bera oladi;
TN9	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda moliyaviy resurslarni samarali shakllantirish manbalarini biladi;
TN10	Moliyaviy hisobot shakllarini o'qib, ular asosida XYUS faoliyatiga baho bera oladi
TN11	Aholi qatlamlari uchun pensiya yoki nafaqaning qaysi turi to'lanishini biladim
TN12	Raqamli moliyani rivojlantirishning bugungi kundagi dolzarb masalalarini biladi.

Fan mazmuni		Ajratilgan soat
Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)		
M1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari.	2
M2	Moliya tizimi.	2
M3	Davlat moliyasi.	2
M4	Moliyaviy siyosat.	2
M5	Moliyaviy boshqaruv.	2
M6	Moliyaviy nazorat.	2
M7	Moliyaviy bozorlar.	2
M8	Moliyaviy vositachilar.	2
M9	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili.	2
M10	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni moliyaviy resurslari va kapitali.	2
M11	Asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari.	2
M12	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xarajatlari, foydasi va rentabelligi.	2
M13	Sug'urta.	2
M14	Ijtimoiy soha moliyasi.	2
M15	Uy xo'jaliklari moliyasi.	2
JAMI		30

	Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari.	2
A2	Moliya tizimi.	2
A3	Davlat moliyasi.	2
A4	Moliyaviy siyosat.	2
A5	Moliyaviy boshqaruv.	2
A6	Moliyaviy nazorat.	2
A7	Moliyaviy bozorlar.	2
A8	Moliyaviy vositachilar.	2
A9	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili.	2
A10	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni moliyaviy resurslari va kapitali.	2
A11	Asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar.	2
A12	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xarajatlari, foydasi va rentabelligi.	2
A13	Sug'urta.	2
A14	Ijtimoiy soha moliyasi.	2
A15	Uy xo'jaliklari moliyasi.	2
	JAMI	30

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajratilgan soat
MT1	Moliyaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va funksiyalari.	3
MT2	Davlat moliyasi va uning tarkibiy tuzilishi.	3
MT3	Davlat byudjeti – davlatning asosiy moliyaviy rejasi sifatida.	3
MT4	Moliyaviy siyosat – mamlakat moliyaviy barqarorligining asosi sifatida.	3
MT5	Global iqtisodiyotning zamonaviy sharoitida moliyaviy boshqaruv.	3
MT6	Moliyaviy nazorat – moliyaviy siyosatning majburiy elementi sifatida.	3
MT7	Globalashuv sharoitida moliya va risklar.	3
MT8	Globalashuv sharoitida moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi.	3
MT9	Moliyaviy bozorlar: ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va tarkibi.	3
MT10	Moliyaviy vositachilar: turlari va funksiyalari.	3
MT11	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili.	3
MT12	Iqtisodiyotni liberallashtirish sharoitida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasining mohiyati va funksiyalari.	3
MT13	Iqtisodiyotni isloh qilish sharoitida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy resurslari va kapitali.	3
MT14	Asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar.	3
MT15	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xarajatlari, foydasi va rentabelligi.	3
MT16	Zamonaviy sharoitlarda moliyaviy hisobot: mazmuni, funksiyalari va turlari.	3
MT17	Xo'jalik subyektlarida moliyaviy rejalashtirish	3
MT18	Sug'urta: mohiyati va funksiyalari.	3

MT19	Ijtimoiy soha moliyasi: mohiyati va ahamiyati.	3
MT20	Uy xo'jaliklari moliyasi, ularning shakllanishi va taqsimlanishi.	3
	JAMI:	60

Asosiy adabiyotlar		
1	Боди З., Мертон Р. Финансы. Учебник. Пер. с англ. – М.: “Вильямс”, 2007.	
2	Malikov T., Olimjonov O. Moliya. Darslik. – T.: “Iqtisod-moliya”, 2019. - 920 b.	
3	Malikov T. Moliya. O'quv qo'llanma. – T.: “Iqtisod-moliya”, 2018. -274 b.	
4	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Latipova Sh.M. Davlat byudjeti. O'quv qo'llanma. – Toshkent: “Iqtisod-Moliya”, 2021. 316 b.	
5	Nurmuhamedova B.I., Hamdamov Sh.X. Davlat moliyasi. Darslik. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2021. 436 b.	
6	Финансы: учебник / Ю. С. Долганова, Н. Ю. Исакова, Н. А. Истомина [и др.]; под общ. ред. канд. экон. наук, доц. Н. Ю. Исаковой; Мин-во обр. и науки РФ. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2019. – 336 с.	
7	Зайналов Ж.Р., Ибрагимов Н.А., Ахроров З.О. Корхоналар молияси. Укув қўлланма. СамИСИ: “STAP-SEL” МЧЖ. 2023. - 268 б.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Ro'zibayeva N.X. va b. Moliya bozori: Darslik -T.: “Iqtisod-moliya”, 2020. - 480 b.	
2	Zaynalov J.R., Xodjayev E.N., Xusanov B.Sh., Ro'zibayeva N.X. va b. Investitsiya: Darslik -T.: “Iqtisod-moliya”, 2020. - 316 b.	
3	«Технология блокчейн: то, что движет финансовой революцией сегодня / Дон Тапскотт, Алекс Тапскотт; [пер. с англ. К. Шашковой, Е. Ряхиной]»: Эксмо; Москва; 2017.	

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa.

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;

- fanning mazmunini, amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- u fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- u fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'lgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.

0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,
70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Uzakova Kamola Bexzodovna, assistent
E-mail:	uzakovakamola5@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, "Moliya" kafedrası
Taqrizchilar:	B.Sh.Xusanov – Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Samarqand filiali direktori, i.f.n., dotsent N.X.Ruzibayeva – Investitsiya va innovatsiyalar kafedrası dotsenti

Mazkur Sillabus instituti o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan (№ 5-09-03/15)

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarmasi boshlig'i

I.E.Shodmonov

Fakultet dekani

N.O.Xudoyberdiyev

Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi boshlig'i

R.Samandarov

Kafedra mudiri

J.R.Zaynalov

Tuzuvchi

K.B. Uzakova